

האם ילפינן חוץ מפנים?

פורטל הדף היומי למסכת חולין

הרב יונתן קירש

”...תנא קמא סבר: כי אמרינן זה מחשב וזה עובד - הני מילי בפנים, אבל בחוץ לא, חוץ מפנים לא ילפינן, ואתא רבי אליעזר למימר: ילפינן חוץ מפנים...”
(מסכת חולין דף לח' עמוד ב')

מחלוקת תנאים

המשנה (דף לח') דנה במקרה שאדם שחט בהמת חולין עבור עובד כוכבים, המכוון לשם עבודת כוכבים, האם השחיטה כשרה או פסולה. הגמרא מסבירה (באיכא דאמרי) שזה תלוי בשאלה האם לומדים דינים מקרבנות קדשים אל בהמת חולין – “האם ילפינן חוץ מפנים”.

מחלוקת אמוראים

הגמרא בהמשך מביאה מקרה של השוחט בהמה לזרוק דמה לעבודת כוכבים. נחלקו האמוראים בדבר זה האם ילפינן חוץ מפנים:

”אתמר: השוחט את הבהמה לזרוק דמה לעבודת כוכבים ולהקטיר חלבה לעבודת כוכבים – רבי יוחנן אמר: פסולה. ר”ש בן לקיש אמר: מותרת.
רבי יוחנן אמר פסולה, מחשבין מעבודה לעבודה, וילפינן חוץ מפנים,
ריש לקיש אמר מותרת, אין מחשבין מעבודה לעבודה, ולא גמרינן חוץ מפנים.”
(מסכת חולין, דף לט', עמוד א')

השאלה של המסכת

נראה שיש כאן שאלה מאוד מרכזית במסכת חולין: באיזו מידה שחיטת חולין שייכת וממשיכה את “עולם הקדשים” ובאיזה מידה מדובר על שתי מערכות נפרדות.

לסוברים “ילפינן חוץ מפנים”: הרי שמדובר בהמשכה ושייכות החולין אל הקדשים. ולסוברים “לא ילפינן חוץ מפנים”: הרי שמדובר על שני עולמות שונים. עולם הקרבנות (מסכת זבחים) נפרד מעולם של בשר החולין (מסכת חולין).

שאלה זו מתחברת לעוד נושאים: מדוע מסכת חולין נמצאת בסדר קדשים, מקור השחיטה, מחלוקת רבי עקיבא ורבי ישמעאל על מצב שחיטת חולין בתקופת המדבר ועוד.